

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.

За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде постављамо:

за секретара I. кл., а да заступа в. д. начелника Министарства Правде са платом од двије хиљаде и четири стотине (2400) перпера на годину, Александра Матановића, досадашњег јавног правозаступника.

Наш Министар Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 28. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,

Д. Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина ријешили смо и рјешавамо:

да се Петру Рајковићу, царинику Колашинске царинарнице, и Јаку Лаиновићу царинику Барске царинарнице, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађанског реда, уваже оставке, које су поднјели на државну службу.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 15. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина ријешили смо и рјешавамо:

да се Ђолу Гвозденовићу, управнику Андријевачке царинарнице, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 19. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина

Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Предсједника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела а на основу чл. 154. закона о устројству војске производимо: у чин артиљеријског потпоручика Милију Банашевића, свршеног питомца Софијског Војног Училишта.

Наш Министар Војни, Предсједник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 20. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Предсједник Министарског Савјета и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,

Митар Мартиновић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њено Величанство Краљица извезла се прекјуче са њеним Краљ. Височанствима Књагињама Ксенијом и Вјером до Његуша.

— Њено Краљевско Височанство Књагиња Милица вратила се данас на Цетиње с пута из иностранства.

— Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија отпутовали су у недјељу са Књажевићима Михаилом и Павлом у Порте Росо, праћени командиром г. Ј. Бефиром.

— Његово Краљ. Височанство Књаз Петар отпутовао је јуче у унутрашњост.

— Г. Душан Греговић, маршал Двора, вратио се с краћег одсуства.

— Нови наименовани секретар француског посланства г. Таљон допутовао је на дужност.

У Колашинска Поља на нашој граници дошло је до крвавог сукоба у петак 20. ов. мјесеца испред туске карауле на Пржишта и утврђеног турског шанца, који је подигнут на нашем земљишту.

Тога дана наши су сељаци пошли на своје ливаде ради косидбе. Кад су дошли на домак утврђеног шанца, стража турска из шанца оборила је на њих паљбу из пушака, не дајући им да косе ливаде.

На глас пушака наше пограничне власти покушале су да одмах посредују и да турске страже склоне на мир, али је ово посредовање безуспјешно било, јер Турци нијесу никако хтјели да чују за икакво посредовање и наставили су и даље да пуцају на наше, све и ако су се налазили на нашем земљишту, као год и они сами, у утврђеном шанцу.

Како су се голоруки и нећаоружани наши сељаци нашли у опасности, то су им притекли у помоћ наши из најближе околине и, одбијајући турску ватру ватром из својих пушака, изродио се крвав бој, у коме су наши налетјели на шанца, заузели га и срушили, а затим и на саму кулу, из је око десет наших убијено. И кулу су такођер сравнили са земљом и Турке потиснули. У томе крвавом окршају с наше стране је пало 12 мртвих и 15 се ранило, а турски губитци износе преко 50 мртвих, а о рањенима се ни броја не зна.

Борба се наставила и сјутра дан и трајала је, са прекидима, јер су турски војници покушавали дуж границе једнако да продру на нашу границу, али су увијек успјешно сузбијани.

Овај случај није усамљен. Само за ову годину у назад неколико пута се десило, да турске пограничне страже и војска продру на наше земљиште и заузму га, правећи на њему шанчеве, утврђујући се, сјекући шуму, о чему свједоче случајеви на Језеру, Чакору, Поллимљу, Зетским земљама, крајинском манастиру, шуми виши Иванпоља, Међурјечју, острву на утоку Бојане и т. д., када су наше пограничне власти постојано настојале, да се избјегну крвави сукоби,

те је сваком том приликом држале Црне Горе било исправно и умјесно, и ако на нашу властиту штету и пред очигледним изазивањем, јер се настојавало да са сусједном Отоманском Царевином живимо у исправним односима чак и у данима њених великих искушења кад јој је наша исправност била веома драгоцјена.

И ако су наши и овом приликом били, као и увијек до сада, изазвани и нападнути, да су се, у одбрану живота и штитећи земљиште своје, морали латити оружја, овдашњи царско-отомански посланик г. Рустем Алфред беј захтјевао је од Краљевске Владе нотом задовољење у року од 24 сата, иначе је изјавио, да ће прекинути дипломатске односе.

Краљевска Влада, која је на глас овог сукоба одмах изаслала на лице мјеста г. бригадира сердара Јанка Вукотића, да успостави ред и мир на граници и издала све потребне наредбе за то, да се даље крвопролиће спријечи, и поред све добре воље да истраје у својој коректности и предусретљивости према сусједној Отоманској Царевини, није овог пута могла да изађе у сусрет захтјеву г. царско-отоманског посланика, образложивајући нарочитом нотом, као одговор на ултиматум, да до овог сажаљења достојног крвавог сукоба није кривица до црногорских пограничних власти, које су биле у положају изазваног, него да кривица лежи до турских пограничних власти, као изазивача, и да је то посљедица неуурежености границе, због чега сва одговорност пада на отоманске власти, што та спорна питања нијесу никако хтјеле да ријеше све и ако се од стране Краљевске Владе стално и енергично на томе настојавало.

Овим одговором Краљевске Владе г. царско-отомански посланик није се хтио да задовољи и у четвртак послерије подне напустио је Цетиње.

Међутим сад се из Цариграда јавља да он такве инструкције није добио и да их је прекорачио.

У осталом како ће се све ово што је између Црне Горе и Отоманске Царевине избило ријешити, то је тешко унапријед предвидјети, али свакако Краљевска Влада, ма да има и најбоље и најпомирљивије намере, неће се устручавати, да у крајњем случају предузме све оно што је потребно да се очувају њена права, а с тим и част и углед Црне Горе.

Прапратна

престоница зетског кнеза Стевана Војислава

Кнез Стеван Војислав, који је ослободио Зету од грчког господарства, имао је по ријечима пона Дукљанина, историка Диоклеје, двор (сигла) у *жуји Прапратни*. Гдје је Прапратна, до данас се није утврдило. Јиречек вели, да је код Бара (Историја Срба, стр. 203.) а Ровински претпоставља, да би то могла бити данашња *Папратница* у Црмници (Черногорја, I. стр. 348.). При проучавању Црногорског Приморја и Крајине ја сам се свуда с великим интересом распитивао за име Прапратна и само на једном мјесту у Крајини нашао сам мјесто, које се зове *Прапратиште*. То се мјесто налази изнад самих Доњих Мурића, и Папра-

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељку Рамадановићу, к. и. агенту у Котор. Рукописи се не враћају. Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара на петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим наприједименоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

тившта су саставни дио њихов. Претпостави Ровинскога нијесам вјеровало, јер гдје је данашња Папратница у Црмници, ту нема никаквих повољних услова за двор једног кнеза владара, а столица зетска није се могла нарочито, у оно доба, пренијети из Скадра и Крајине преко Румије, на мјесту од Зете закљученом, на крају младе државе, која се трза, да окове стресе; столица ослободиона Зете требала је да буде у срцу саме Зете, одакле се лакше могло руководити народним ослобођењем.

Одбацивши претпоставке Јиречекове и Ровинскога, ја сам се осмјелио, да докажем: *да је Прапратна, столица кнеза Стевана Војислава, била у данашњим Доњим Мурићима.*

Доњи Мурићи се налазе до обале Скадарског Језера, између Шестана и Крајине; од барских огранака се пружа к језеру пространа, благо стрмена равница са плодном земљом и густом маслиновом шумом. Доњи су Мурићи најљепше мјесто на језеру. Како је у доба Стевана Војислава језеро било много ниже, то је његовог овог мјеста била још чаробнија. Испред њега је ток р. Мораче, а поред тока новине острва са убавом природом, на којима су стари зетски господари подизали цркве и манастире. Из овог мјеста је диван изглед на јавно, Зету и Проклетије; ово је мјесто свих удобности за живот једног господара. Да су данашњи Доњи Мурићи на мјесту негдашње Прапратне, потврђује се овим:

1. Један дио села, и то најгорњи, и данас је задржао име *Прапратиште*, који јако подсећа на име Прапратна; а што се и данас цијело мјесто не зове старим именом, узрок је тај: становници Доњих Мурића досељени су овдје из *Мурића*, у Климентима, па су овом мјесту дали име мјеста, из кој су се доселили овдје. Мислимо, да су Мурићи још у Климентима од старине братствено име, па су то име собом носили свуда, а да га и сада носе, доказује се тиме, што се повећи број Мурића иселио и из Доњих Мурића, па се населили негдје испод Скадра и новом су селу дали опет име Мурићи. Приликом насељења Мурића у Прапратни, старо се име истисло и задржало се у нешто дружицијем облику, на крају села, у једном његовом дијелу.

2. Без сумње, име Прапратна постало је од *џајрат* или *џајрат* (pteris aquilina). Да је, збиља, тако, вјерујемо и по томе, што данас ту расте врло много папрати; залуду је људи тријебе, она једнако расте по њивама уз дуван и кукуруз.

3. У свој Крајини овдје је највећа и најстарија маслинова шума; ту има маслина старијих од хиљаде година. Управо овдје је једина маслинова шума у Крајини, која је могла бити засађена и у доба Стевана Војислава.

На источном крају ове дивне равнице налази се рушевина до 12 мет. дуга и 5—6 м широка. Остаци рушевине подсећају на какво повеће здање. То се мјесто и данас зове *Ћелија*, а по њему се тако зове и цио источни дио. Ако је то, или баш ту близу био двор Стеванов, ту је морала бити и његова црква, по којој се ово мјесто могло назвати *Ћелијом*.

5. Претходник Стевана Војислава, кнез Владимир, имао је столицу у Крајини на брежуљку *Краљиху* у Коштани, на 1 сат далеко од манастира Пречисте Крајинске, на најљепшем мјесту у свој Крајини, а то је за 2 сата даљине од Прапратне, гдје је Војислав премјестио столицу.

6. Прапратиште је врло старо име, старије од данашњег становништва овдје. И ако Мурићи, па онда и сви Крајинјани и Шестани говоре арбанаски, ипак сви они зову ово мјесто Прапратиште, које је име овдје нађено, а није никако са стране донесено. Папрат се арбанаски зове *џијер*.

7. Поп Дукљанин набраја зетске жупе:... Obliauit (*Облик* преко горе од манастира у Крајини), Prapratna (по нашем тврђењу *Прапратиште* у Доњим Мурићима), Stemenica (биће *Црмница*), Bundua (*Будва*) итд. Према овоме Облик је била жупа од крајинских гора к језеру Шасу и старом граду Свачу, који је до самог Шаса постојао; Прапратна је била жупа

од крајинских гора к Скадарском Језеру; Црмница жупа од планинског ланца између ње и Паштровића к Скадарском Језеру, а Будва жупа с друге стране овог ланца к мору. Оваква подјела је и природна и правилна и само набрајање ових жупа тече природним редом, по географском положају њихном. Овим се самим побија претпоставка Ровинскога, јер кад је Црмница била жупа, Папратница, данашње село у Црмници, ни по чему није могла бити жупа.

Према наведеноме може се тврдити, да су данашњи Доњи Мурићи на мјесту негдашње Прайратне, а никако Папратница у Црмници, гдје није било никаквих удобности за живот једног зетског господара, или икоје мјесто код Бара, гдје трага нема о каквом сличном имену. Докле је Зета била као држава, њена се престоница помијешћала из мјеста у мјесто само у околини Скадарског Језера; она се помијешћала од Диоклеје до Скадра, Крајине, Прайратне и Жабљака, одакле је пренесена на Обод и Цетиње.

Ријека, 14. јула 1912.

А. Јовићевић.

Западни утицај на литерарну еволуцију у Русији

Дух и традиције Пушкинове епохе

Често чујемо да историчари литературе спомињу, како поједине талентоване личности првом својом појавом на арену јавнога рада или потпадно под утицај савременог друштвеног покрета, или у својству опозиције воде борбу против истога. Ово ми онамако у периоди четрдесетих година прошлога вијека у Русији, када пет година иза смрти највећег pjesника Пушкина, лебдијаху дух и његове традиције над савременим круговима осталих pjesника, упоредо са утицајем другог генија, тада још живог Гогоља. То је доба, када литерарна еволуција бијаше у највећем јеку; доба, у којему се израђиваху литерарне форме романа, приповијетке и драме; доба, из кога пониче живи процес спајања поезије са животом, прелазак ка самобитности и реализму, које Пушкин, као и све врсте поезије и прозе, задахну животним дисањем и тим јако задрма литературу, јер се у његову поезију, како рече славни критичар Бјелински, слише у један широки поток руске поезије, два рукава до тада подвојена и то: идеални и реални и то тако, да је народно ухото тако чуло у сложном акорду чисте своје звуке. Не гледајући на поглавито идеални и лирски карактер првих поема Пушкинових, у њих уђоше и елементи стварног живота: мјесто класичних и шпанских разбојника, у његовој поеми видимо народне разбојнике; мјесто јатгана и пиштоља, видимо широке ножеве и тешке буздоване. Циганска черга са дроњавим чадорима између таљигаших точкова, са међедом, који игра и голом дјецом у свезаним корпама на маргарцима — бијаше дотле невиђена сцена за кржаве трагичне догађаје. Ко је читао Евђена Оњегина, увјерио се, да су идеали уступили мјесто стварности, или су се толико удружили у нешто ново, да се тај роман може сматрати као производ, којим се започиње поезија нашега доба.

Природност се овдје не износи као неко изругивање и подсмјех, него као природни резултат стварности, са свим њеним добром и злом, са свима њеним обичним, застарелим отпатцима. Око двије до три опјеване или у неколико идеалисане личности изведени су обични људи, али не ради исмијавања, као нека врста богаља, него као личности, које чине већину друштва, и то све у роману стиховном. У ово вријеме роман је у прози свом силином тежио да се приближи стварности, природности, животу; да стане отворено пред свој народ са свакодневном рођеном стварношћу, па да је примора да говори у књижевности на све гласове, како би постала своје право огледало. — Све је ово учинио умни развој књижевника онога доба, који осјетише утицај Пушкиновог генија, а овдје је и извор народном уметном роману, који јако дотаче доцније умове западне Јевропе. Јавише се: Тургенев, Гончаров, Достојевски, Толсти, Писемски, Григоровић и Островски. Средину овога непримјетног културног покрета заузео други вјесник народнога духа — генијални Гогољ. Ту је и узрок, што се садржина литературе четрдесетих година изливала у форму натурализма и народности. Ова се последња јавила као реакција борбе романтизма са националном самосвијешћу, која се буђаше под утицајем идеалистичке Хегелове филозофије и народним поносом, којој је одређено и строго одијелаше свој племенски свијет од западнога. Овај се процес зачео још тридесетих година у ђачким круговима, из којих пониклоше сјајни умови: Бјелински, Станкјевић, Грановски, браћа Аксаклови, Киријевски, Катков, Хомјаков, од којих се раздвојише два велика потока народне мисли: западни и словенофил-

ство са вођом Хомјаковим, најузвишенијим генијалним умом послје Петра Велликог, Ломоносова и Пушкина.

Ова се идејна садржина времена налазила под утицајем покрета философске мисли у Њемачкој и социјално-политичког покрета, који се јако испољио четрдесетих година у француској литератури. Рационализам је постао анахронизмом, пошто је ударио свој печат у свима правцима живота, као збир широког и дубоког социјалног преврата у Француској крајем прошлога вијека, под утицајем духа времена, а нарочито научне анализе немиринога духа радозналости и живог гласа живота. Под утицајем природнонаучног знања и резултата њиховог критицизма четрдесетих година јавио се читав низ корјених питања велике социјалне важности: женско, породично, дјечје, радничко, социјално и т. д. Радознали се дух приближио стварности са корјених страна, одакле је букнула плодносна плејада страних писаца: Шатобријан, Ламартин, Беранже, Иго, Жорж Санд, Хофман, Жорж-Емот, Дикенс и т. д. Овај широки валовити културни поток са запада обухвати све талентоване умове руске првога реда. Упознавање са западном културом у најразличитијим правцима науке, литературе, уметности, филозофије, социјалног развјетка, државне организације — запалило је у руском друштву огањ умнога рада. Историчи културе примјетише социјалношки факт; да рад ове врсте, задржан стихијном силом друштвених околности, прима епидемички карактер, т. ј. јачина његовог ширења управо изгледа сразмјерна сили застајањем. Тако се под утицајем умних струја на западу започело такво прерађивање свих идеала; тако силна тежња ослобођења од романтичних илузија, у којима се забављају тридесетих година, и такво вруће запалање идејама народнога блага; такво искрено до суза кајање за вјековне неправде, што притискаху савјест народну — да збоља ничега сличнога нема у историји човјечанства. Ријеч народ, народност, народно благо, народни идеали крајем четрдесетих година поста најпопуларнија у литератури.

М. Дошен.

Књижевност, уметност, просвјета

Јанко Веселиновић. Ове године 14. јуна навршило се пуних седам година од смрти познатог српског приповијелача Јанка Веселиновића. Поводом тога организован је у Биограду одбор, који је предузео да помоћу добровољних прилога подигне споменик покојном Јанку. Исто тако тај одбор предузео је, да сва дјела пок. Јанка изађу у новом издању.

Управитељ осјечког позоришта За управитеља народног позоришта у Осјеку, које стоји сада под надзором земаљског позоришта у Загребу, наименован је г. Михаило Марковић, који је и у нашој земљи познат, јер је једном приликом гостовао у нашем позоришту на Цетињу, а другом приликом је аранжирао гостовање загребачког позоришта на Цетињу за вријеме јубиларних свечаности. Г. Марковић је спреман и вриједан радник и својим досадањим солидним радом стекао је опште признање, уважање и као члан загребачког позоришта и као управник разних позоришта, а нарочито се испољио као вјешт организатор и способан управник позоришне трупе, која је прошле и ове године као филмјала земаљског позоришта у Загребу пропловала Славонију, Босну, Херцеговину, Далмацију, Боку, Истру и Хрватску. У њему осјечко позориште добије вјештог, окретног, спремног и ваљаног шефа, који ће у стању бити да својом спремом и трудом подигне ово позориште на достојну висину.

Далматинац виртуоз. Седмнаестогодишњи Златко Балоковић, Далматинац, који је учио музику код најчувенијег савременог руског музичког педагога Шевичка, приказао се јавности прије неколико дана на великом симфониском концерту, који је у Москви приредио Сарацев. Млади уметник свирао је тако виртуозно најтеже комаде за виолину, да га сви музички критичари изванредно хвале и признају, да је и по техници и по сјећајности, коју уноси у извођење композиција, виртуоз првог реда.

Редитељ „Нове Бечке Бине“. Листови јављају да је Милан Беговић, књижевник и pjesник, који је режију нарочито изучавао на страни и пошљедње вријеме провео у Хамбургу, ангажован на три године за редитеља „Neue Wiener Bühne“.

Савез хрватских књижевних друштава. Овијех дана држао се у Осјеку на позив тамошњег Клуба хрватских књижевника први састанак књижевника у присуству клубских чланова, изасланства „Матице Хрватске“ у Загребу и других. Тада су, поводом расправљања секретара Клуба хрватских књижевника Р. Ф. Мађера о књижевној узајамности, под-

несене ове предложене резолуције, које је већ одбор примио, а које гласе: Сва хрватска књижевна друштва треба: 1 да се у року од 2—4 год. састану на заједнички састанак, при чему би се могло ићи за тим, да се формално углави савез хрватских књижевних друштава. Ти би састанци радили у секцијама. У тим би се секцијама вршиле ове задаће: а) претресање спорних питања књижевника; б) исправљање нетачних вијести о хрватској књижевности у страном свијету и попуњавање недовољних уз сарадњу књижевника на темељу јавног позива; в) јавно осуђивање оних листова и новина и саставака, у којима се примљена књига не оглашује, односно гдје се тенденциозно рецензирају с наміером, да се неко извргне руглу, а рад омаловажи. II. Издавање заједничког годишњег алманаха или књижевнога листа уз сарадњу свих хрватских књижевника, гдје сваки потпуним именом одговара за свој душевни производ. III. Настојање како о узајамности хрватских и српских тако и осталих словенских књижевника на исти начин. Поводом тих резолуција развила се одуља занимљива дебата, код које је судјеловала већина присутних књижевника: д-р Базала, Љубоје Длуштш, д-р Огризовић, Фрањо Сударевић, д-р Кучера, д-р Томљенавић, сам извјеститељ и т. д., те је коначно прихваћена ова модифицирана резолуција: Сва хрватска књижевна друштва нека између себе оснују савез као виши форум за уређивање књижевних прилика. Тај би савез имао нарочито настојати око издавања заједничког алманаха и књижевног листа уз сарадњу свих хрватских књижевних друштава, те порадити око узајамности како хрватских и српских, тако и осталих словенских књижевника. Још је закључено, да се замоли „Матица Хрватска“ у Загребу, да ту резолуцију усвоји и да се побрине око њеног извршења. Књижевном састанку председао је д-р Огон Кучера с потпредсједником д-р Миланом Огризовићем и секретаром Јосипом пл. Глембајевом.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Сунчаница

Сунчаница нам пријети љети, када владају велике прилике и жеге, када је оморина, те радимо тешке послове или журимо у ходу, а нарочито када, без икакве потребе, носимо тијесно и пуно одјело. Наступ наговјештава велики умор, болове у потиљку, несвјестичу и стезање срца. Говор изгуби звук, било ударајаче а топлота у тијелу расте. Ако се не запазе ти знаци, онда пацијент онесвјешћен пада, лице му помодри, поглед се укочи, било слабо удара а дисање је слабо и убрзано. Наступа дрмљивост, те ако се не притекне у помоћ, чешће наступа смрт. У таквим случајевима ваља поступити овако: узети болесника и одмах га пренијети у неки хлад, гдје је хладније. треба му раскопчати одјело и квасити му лице и груди хладном водом, њоме брижљиво трљати цијело тијело а нарочито табане. У тежим случајевима, кад нема дисања, треба одмах послати по љекара да створи вјештачко дисање. Кад се болесник поврати, ваља му давати свјеже воде, али само у малим гутљајима. Од сунчанице се човјек најбоље може сачувати ако носи лако одјело, да скине крагне и чипеле и клони се пива, вина и ракије.

Лов на муве

Муве су љети, као што ће сваки признати, веома досадне животињце, јер преносе клице болештина а и саме су пуње отрова. У Америци су се ових дана одлучили, да муви објаве енергичан рат. Новине позивају публику, да муве тамани колико више може, доносе слике од чуда и покора што су их починиле муве, скрећу пажњу на опасност од њих усљед тога што оне падају на сва јела, укратко проповиједају и износне све ужае овог малог гадног инсекта. У Њујорку, шта више, у руницама од капута носе многи значке на којима пише: „Смрт мувама!“ Управо, образована су читава друштва против мува. Из Вашингтона јављају, да су тамо двадесет пет младих људи формално повели рат против мува и расписали награде за оне, који највише жртава поднесу. Они су потаманили ни више ни мање него 641.150 мува. Једна млада дјевојка, Лејтон Бурцет, убила је 82.000 мува. Судећи по свему овоме, рекли бисмо да су муве у Америци велика напаст, када се, сто, против њих дигло мало и велико.

Пијанство код дјеце у Русији

Како из Москве јављају, у току последњих година пијанство тамо расте тако, да се борбена средства против тога порока морају појачати. Чак и у круговима омладине, међу ђацима и ђачићима, опажено је пијанство у толикој мјери, да се било принуђено обратити Думи за помоћ у борби против тога

порока. Али Дума је смањила суму од 3000 рубаља на половину, пошто комисија за „друштвене потребе“ није, вели се, била обавјештена о пијанству у круговима школске омладине. Међутим статистика је о пијанству дјеце изнијела страховите бројеве. Од 18.134 ђачића пило је 12.152, дакле 68 од сто. Од 10.404 ученица пило је 4.733, дакле 46 од сто. Дјеца, на којима се могло доказати пијанство, била су између 8 и 15 година. Треба знати да то нијесу дјеца из радничких кругова или из сиромашнијег становништва, то су све гимназисте. Љубав према алкохолу наследила су од старијих школских другова, и у московским женским и мушким гимназијама рачуна се у добар тон бити обавјештен о појединим врстама алкохола. Дјеца већином пију уз доручак по коју бочицу ракије, вина или ликера. Код понеке дјеце онази се дјестове на часовима, најприје су живи и весели, па онда падну у потпуну апатију. Учители и учитељице, који ни есу знали колики је број дјеце алкохоличара, воде сад велику борбу против тога зла.

Алкохол и школа. Сваки нови позив ставља се у дужност школи. Сав се спас очекује од школе. Истина, школа и не смије да пречује ни једно куцање на својим вратима; али за то она мора строго да испита и сваки загражени улазак. Испитивањем се долази до циља васпитања. Успјех наставног плана огледа у томе, што се остваривање васпитног циља не крњи већ потпомаже.

За сада имамо два најглавнија циља васпитања; образовањем морално-религијског карактера и васпитање омладине за носиоце и распрострајаче културе.

Али алкохол је најгори непријатељ ових циљева. Он подрива и руши и иначе тешко успјешан резултат школе. Колико већ дјеце стоји у наручју алкохола показује нам статистички извјештај у Минхену, по коме је у недјељу од 9495 дјетета 3838 пило вина, 2854 пива и 697 ракије; њих 2007 ишло у крчму а 1773 истом послје 10 часова пало у постељу. У понедјељак су 57 доцније дошли у школу а 123 нијесу ни дошла; 471 је било зловолно за рад, што дотле није било. У исто вријеме константовано да 1592 дјетета пиу редовно вино, 432 пиво и 169 ракију.

У интересу социјалном, националном и индивидуалном неопходно је потребно да се омладина од рана обавјештава о алкохолу.

Да би се дјеца сачувала од ове опасности од алкохола школа мора да буде на првом мјесту васпитачица, она мора помоћи да образује карактер, она мора гледати да осим тога образује осјећање части и слободу; даље она мора да их доведе у додир са алкохолним питањем у стварном животу. Најзад она мора дјеци да објасни суштину и утицај алкохола. Да ова унуштава добију трајну снагу потребно је да су у главном подијељене на све ступњеве у свима струкама. Увођење обавезне антиалкохолне наставе, као што је у Уједињеним Државама, Енглеској, Шведској, Француској и т. д. показује се као још прерано. Да би увиђавност о суштини и утицају алкохола очувала снагу, учитељ мора све поуке својим ученицима да предаје топло и потпуно.

Ове поуке не смију да буду неприродне већ органски асимиване из појединих наставних грана; нарочито треба дјечију радост везати за одржавање срчаности и храбрости. Увијек је било с тим на чисто да треба што више чувати здравље а тиме и живот, за то се треба осврнути на свакодневни живот, на новинарске чланке и т. д. Но ипак неке од ових новинарских биљежјека захтјевају претходне критике, нпр: употреба просјечних бројева, бројних таблица и статистичких прегледа.

Ако школа учини своје образовањем карактера и утврђивање добрих навика, онда ће се с године на годину ослабити и индивидуална и национална и социјална опасност од алкохола.

К. Кениг.

Нова средства против убода инсеката. Свако од нас зна како је неугодно, кад нас који инсекат убоду. Неугодно с разлога тога, што нам такав убод проузрокује болове, а више пута, ако се не употребе противотровна средства, може се догодити, да овакав убод доведе и до злих посљедица.

Зато је у овом случају најбоље, да се на првом мјесту бранимо од убода инсеката, то јест да употребљујемо онаква средства, која усљед свога интензивног мириса растјеривају инсекте. Овамо спадају све јако заударјајуће врсте камфора, даље сок од лимуна, уље од оца затијем терово уље, карболваселин, уље од леванде и т. д.

Особито изврсно дјелује екстракт од перзијског прашка за инсекте, који се под именом тинктура purethri rosea може добити у свакој лекарни или дрогерији. Ова је тинктура смеђе боје, која тејну даје лијепи тронски карактер, али ипак не дражи коју ни при дугој употреби, те је човјек 4—5 сахата сигуран од сва-

ког убода досадних инсеката. Још је боље средство алкохолични екстракт, који се добива из Чахерлина и с којим је др. Хофман добио врло лијене резултате. Ево на који се начин може врло лако приредити тај екстракт: У једну се боцу уском Чахерлина (који се може данас у сваком дућану добити) тако да на дну боце досегне висину од 1 цм. На тај прашак налије се у боцу до врха 70% шпирита. Боца се зачепи и у току од 1—2 сахата више пута промућка. Тако добивену текућину ваља само још проциједити кроз чисто платно или пропуштајући папир за филтрирање, боцу сипати, добро зачекити, те на хладном мјесту сачувати.

Доста је, ако се овим екстрактом тијело 1 до 2 пута на дан, најбоље под вечер намаже, те можемо бити сигурни, да ће нас досадни инсекти врло мало или никако узнемиравати. Ако се ипак догоди, да нас који инсекат убоде, то ће се врло добро учинити, ако се дотично мјесто тијела намаже са 2—3% разређеном ментоловом или Thymol-тинктуром и за кратко вриеме ће се бол ублажити и престати.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Стварне и луксузне потребе

Да би смо могли боље уочити разлику између стварних и луксузних потреба, ваља претходно, да смо начито с тим шта је то привреда у опште а шта народна привреда, у каквој вези стоје ове привреде међу собом и шта утиче на њихово јачање и слабење.

Народни економи веле, да се под привредом, газдинством или газдалуком, разумије скуп мјера управљања на производњу и употребу средства којима се подмирују потребе или једног буди каквог лица, господара, домаћина, привредника, газде или кућника, (гдје се убраја и његова породица) позната под именом породичне привреде, или какве било групе лица, у које се убрајају привреда: кооперативна (картелна), друштвена, задругина, државна, окружна, среска, градска, манастирска, црквена, добровољних установа и т. д.

Све засебне привреде у каквој било земљи и у каквог било народа, међу собом су у тијесној вези и по јачини тих узajemности, чине укупно једну целину, привреду цијелог народа, народну привреду. Као прешна потреба за народну привреду, истиче се политичка независност народа и установа више државне власти, која помоћу права и закона одређује узajамни однос народних привреда. По томе, свака народна привреда је и привреда политичка. Отуда је јасно зашто не може да буде народна привреда српска, бугарска, руска, француска и т. д.

Сваколике народне привреде, народни економи дијеле у три групе: на производњу, потрошњу и размјену. Прва набавља средства за подмирење човјечијих потреба, друга троши та средства, а посљедња, која стоји између њих, развијена је у сваког народа толико, у колико поједине привреде произведене продукте не употребљавају за себе већ дају у размјену за продукте друге привреде, т. ј. у толико, у колико је у ког развијена специјализација појединих засебних привреда.

У такозваној привредној дјелатности огледа се пословање које појединци или групе лица чине у циљу добијања средства, да њима подмире своје потребе и постигну жељени циљ, а хоће ли у томе пословању претегнути тековина или употребна (потрошна) привредна дјелатност, зависи од тројаких чинилаца људске природе, т. ј. од њихове физичне, умне и моралне снаге; наравно да ту имају удјела и узроци који привредну дјелатност помажу или одмажу, а и схватање потреба појединаца и цијелога друштва, народа.

Како се баш у погледу на живот и чување здравља сваколике потребе људске дијеле на стварне и луксузне то према наведеном, можемо извести закључак, да ће у највише прилика за привреду појединаца, за привреду групе лица а с тим и народну привреду свих људи и народа бити од пресудна значаја: да ли су им потребе које подмирују стварне или луксузне и које су од њих у превози.

Народном привредом занима се Политичка Економија, и она као наука обухвата производњу, размјену и потрошњу свих средстава, којима људи подмирују своје потребе.

Подмиривање стварних и луксузних потреба спада дакле у потрошњу и према томе како се изводи, она може бити производна или корисна и непроизводна или штетна.

И производна и непроизводна потрошња зависе од жудње, наклоности, склоности и страсти лица, те од тога чему претежу ове особине и резултат је по-

вољан или неповољан. У том резултату је не само боља или лошија привреда појединаца а с тим и народа једне државе, већ и њихова јача или слабија просвијешћеност за очување своје самосталности и угледа у ближој или даљној околини.

Жудња изазива да неко повећа свој капитал, своје имање из уштеда или кредита, а она је узрок да многи падну у дугове и да се у овима угуше. Жудња за богатством често извуче и посљедњу пару код људи који су мало способни за производан рад. Такви обично страће понајвише новаца на берзе, лутрије па и на копање блага цара Радована.

Склоности и наклоности обично су наперене противу производње потрошње, јер склоности за пиће, картање, злочине, крађе, оговарање, лагање, јако олакшавају ценове.

Страсти у највише прилика угушују глас разума, ма да оне могу бити и најплеменитије. Нашим прецима, који су страшно љубили своју Отаџбину, и за њв се херојски жртвовали, имамо да смо захвални за данашњу слободу, јер су њихове страсти биле племените страсти, али страсти у обичним приликама имају за посљедицу: сиромашење, убијање кредита и лакомислено задуживање.

Према наведеном, производном потрошњом подмирују се стварне потребе појединаца и народа, а обратно, непроизводном потрошњом траће се средства на луксузне потребе. Снабдјевањем првих потреба снажи се привреда и појединаца и народа, а снабдјевањем других потреба, отуђују се или спутавају многа средства, која би се корисно употребила на јачање производње и привредних добара.

Закључак је:

Потребно је просвјешћивати народ да се у борби за живот протеже према губеру да се снабдијева стварним потребама т. ј. да изводи производну потрошњу.

Утицати, да народ развија домаћу радност и њоме у већој мјери подмирује своје потребе, као што је некад и радио и тиме се очува од излишних издатака.

Код омладине сузбијати пороке, васпитањем а код старијих преко просвјетних раденика, ауторитетом власти и законим мјерама.

Стварати задруге, друштва и удружења којима се утиче на просвјешћивање омладине и народа и која својим члановима олакшавају набавку предмета и средстава за производњу и пристојнији живот.

Добар избор јабука и крушака за градину

По градинама варошким, па и сеоским, налазе се још много сората воћа, које су мале вриједности, а при свем том оне запремају мјеста и не могу бити никакав украс за градину. Кућевна градина треба да има само највеће и одабрано стено воће, које се одликује пријатним укусом, сочношћу и лијеним мирисом, а уз то и крупноћом и лијеном спољашношћу. Тако воће је и дика сваког сопственика градине, а ако је у ријечи и каква зарада, онда се таквим воћем може и највише зарадити. За многе су још непознате боље стоне сорте воћака, и не умију ни добар избор да саставе. Ми наводимо за сада одличније сорте јабука и крушака, које се одликују љеном плода, родне су, трајашне и за газдинство најбоље препоручују. Такве су, међу јабукама: бијела зимска калвинка (ребрача), канадска ренета, ананас-ренета, жута бјелоцвјетна, цар Александар, енглеска зимска златна парменка, гравенштајнка.

А међу крушкама су: христова крушка, дилова водењача, бијела јесења водењача, ангулемка, клержо, регенткиња, декантка (калуђерка), оливијерка (Olivier de Serres), мехелнка, есперанска бергамотка (такуша), зимска нелис, пас-красанка (Posse egrasane). Овим сортама треба замијенити све лошије, или прекаламити са овима. Разумије се, да ће се и ове сорте показати са свима својим особинама које их одликују само тако, ако се и за њих земља обрађује као што треба, ако се прописано његују, кад треба и залијевају, ако су заштићене довољно од вјетрова а изложене довољно сунцу, ако се, на кратко, све чине да се одговори рационалној култури воћака.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Личне вијести. Г. др. Л. Томановић, председник Великог Суда вратио се с одсуства.

Читуља. Приликом пограничног сукоба, који је био прошле седмице у Колашинска Поља, међу палим жртвама налази се и поткомандир Вукалица Драшковић. Покојни Вукалица је био познати наш јунак, чија су јуначка прса због његових ратних подвига и храбрости красила Обилаћа медаља и Ђорђевић крст, а погинуо је у 80 години старости. Стари овај наш граничар, чије су ратничке заслуге врло велике, није могао свом срцу да одоли, а да се и он не нађе међу оне борце који су били потекли да бране

своје од напада и да штите земљишта своја, те је при заузимању шанца на Пржишта и погинуо. — Покој му души и помен међу нама!

Накнадни избор. Сјутра је на Цетињу накнадни избор народног посланика за варош Цетиње. Избор ће се вршити у Цетињској Читаноници од 7 сати прије до 5 сати послије подне. Кандидат је г. Јован С. Пламенац, министар унутрашњих дјела и заступник министра просвјете.

Руси о Црногорској Банци. „Вјесник финансијски, за индустрију и трговину“, орган царско-руског Министарства Финансија, доноси у свом 16. броју од 24. јуна 1912. г. следећи приказ о раду Црногорске Банке у прошлој години:

„Публикован је извјештај за 1911. г. Црногорска Банка на Цетињу прва је од свију новчаних завода у Црној Гори. Банка је отпочела свој рад 1906. г. са капиталом од перп. 200.000, подијељен на 1000 акција, а 200 перпера свака. То је прво коло, а још тада имало се у виду пуштање у промет и два нова са 400.000 перпера. Њена прва задаћа била је подизање домаће трговине и индустрије. Али је већ првих дана раширила свој рад и по свима гранама банкарских операција од издавања зајмова на хипотеку закључно. Разгранаване банчиног рада повукло је за собом и потребу увеличања средстава. Услјед тога је било приступљено у 1910. г. реализовању II. кола, а, затим, послје измјене њеног статута, који је предвиђао само три кола, реализовању два нова кола. На тај начин, до краја ове године (до када се акције пуштених у промет кола имају потпуно уплатити) капитал Црногорске Банке достићи ће висину од 1.000.000 перпера подијељен на 5.000 акција (све су акције на име). Жељети је, да се на томе не застане.

Из поменутог извјештаја види се, да је банчин укупан обрт у 1911. г. достигао за онамошње прилике огромну своту од 115 милиона перпера (око педесет милиона рубаља). Бруто добит износила је перпера 286.581 а чиста перп. 111.202. Акционарима је за дивиденду одређено 16% од уплаћеног капитала. Биланс банчин на дан 31. децембра 1911. г. показује по свима рачунима своту од перпера 5.915.000. Данас је Црногорска Банка најчувенији и најсолиднији од свију новчаних завода у Краљевини. Црногорска Банка налази се у релацијама с великим бројем чувених свјетских завода, а међу овима и са неколика петроградска.“

ТЕЛЕГРАМИ

Рим, 22. јула. — „Пополо“ тврди, да су гласови пуштени о тобожњим преговорима мира италотурског пуста басне.

Цариград, 22. јула. — У парламенту Младотурци су интерпелисали министра војног односно заштитивања официра из лиге. Том приликом дошло је до свађе између Младотурака и арбанаских посланика; најпослије парламент је једногласно ријешио, да позове министра да одговори на интерпелацију. — Сарадник „Сабаха“ интервјусио је једног члана кабинета, који је категорички оповргао вијест, да Арбанаси траже да се Абдул Хамид поново врати, јер у том случају кабинет би с њима прекинуо сваке даље разговоре. — По приватним вијестима јаке чете арнаутске налазе се у околини Скопља.

Цариград, 23. јула. — У парламенту је Цавид назвао садашњу владу тиранском и изјавио је, да ће се посланици борити. На његов предлог парламент је изјавио влади неповјерење.

Солун, 23. јула. — Тахир бег је упутио из Елбасана депешу султану и великом везиру изјављујући да је распуштање парламента неопходно, иначе да ће револуција обухватити цијелу Арбанију, јер онда ће шефовима бити немогуће да и даље задрже масу на миру. Ибрахим паша такође је телеграфирао влади да је једино средство, да се мир поврати распуштање парламента. — Мутесариф пећски није хтио да прими команду над пет батаљона, који су се имали послати на границу црногорску, стога што се не узда у ту војску. — На синоћној сједници у сенату ријешено

је, да се парламент одмах распушти услјед извјештаја из Арбаније гдје би се у противном случају развила најжешћа револуција. — Говори се, да ће сјутра парламент прије читања акта о распуштању да изда укор министру војном. Министри су поднијели султану указ о распуштању, који је одмах потписан. — Младотурска штампа назива одлуку сената државним ударом. — Министар војни издао је наредбу, којом се официрима забрањује мијешање у политику, иначе ће бити строго кажњени. Младотурски официри, који су јуче присуствовали вијећању, један по један ухапшени су; до сад их је ухапшено двадесет.

Петроград, 24. јула. — Јуче је избио пожар у слагалишту дрва Љубичева на Петровском острву. Пожар је захватио сусједна здања и уништио двор Петра Великог. Штета се рачуна на два милиона рубаља. У вече је ватра обухватила и двор Велике Књагинје Марије Павловне.

Цариград, 24. јула. — У пет сати прочитан је декрет о распуштању парламента с тим, да влада изврши поновне изборе. Послије изјаве неповјерења парламента влади, настала је неописана галама. Два арбанаска посланика увријеђена изразима Турака јурнуше да се бију, један изводи револвер, али му не дадоше да пуца. Пошто се ред успоставио, пошао је председник парламента у двор да саопшти султану укор, кога је парламент дао кабинету, али је султан одбио да га прими. — Царском ирадом проглашено је ратно стање у Цариграду за 40 дана.

Рим, 24. јула. — Италијанци су предузели операције односно освајања оазе Зуаре.

Цариград, 24. јула. — Влада је отпустила 341 чиновника и наредила да се поведе истрага противу управитеља вароши Смирне, Једрена и других вароши због дражења народа против владе.

Софија, 24. јула. — Тврди се, да је влада наредила посланику у Цариграду да затражи неодложни прекид злостављања Бугара у Кочане и казну над кривцима.

Атина, 25. јула. — Услјед експлозије бомбе у Кочане настао је прави покољ, у ком је маса хришћана поубијено и израњено.

Париз, 25. јула. — „Хавас“ доноси вијест из Солуна да су шефови арбанаски прекинули даље преговоре са комисијом и да наступају пут Скопља. Командант Скопља дао је оставку, јер неће да се бије с Арбанасима.

Солун, 25. јула. — Кругови младотурски веле, да ће све чинити да се опет дочепају изгубљеног положаја.

Солун, 27. — Ситуација је почела да се бистри овдје. Бојазан да ће се официри разних корова придружити комитету младотурском нестала је. Официрски корови из Битоља, Јанине, Скопља, Једрене и Смирне одговорили су на депешу окружницу солунских официра, да дијеле тражење да се бунтовници казне, али што се тиче распуштања скупштине и новог кабинета сви су корови изјавили, да имају потпуно повјерење у кабинет и да ће се само покоравати наредбама министра војног. Ове су изјаве произвеле у овамошњим круговима велико разочарење. Арбанаси с југа изјавили су да ће се растурити, ако им влада да увјерење да ће се оне концесије, које се буду дале Арбанасима са сјевера, и њима дати. У исто доба траже да имају непрекидну телеграфску везу са Арбанасима са сјевера. — Највиђенији чланови комитета Цавид, Талат и На-

зим овдје су, гдје је сада централно сједиште комитета. — Пећског кадију ранило је непознато лице из револвера.

Софија. 27. јула. — Односно положаја Турске, а с обзиром на догађаје у Арбанији и у Кочанима, изјављује се, да је већ једном приспјело вријеме да Европа интервенише у погледу реда и мира у турској царевини, јер ако се на вријеме не стави Турској европска контрола онда никакви ни савјети ни пресије неће више бити у стању да одрже мир на Балкану. Ако одржавање status quo-а на Балкану значи потпуно истребљивање хришћанског елемента, тада сви балкански народи треба да уложе протесте, па ако исти не буду саслушани, онда они сами треба да предузму што је потребно.

Рим. 27. јула. — Влада није никог овластила да ступи у преговоре о миру с Турском.

Цариград. 27. — Посланик турски на Цетињу, који је отпутовао за Котор, добио је наредбу да се врати и да остане на Цетиње. — Влада је позвала све чиновнике, да поднесу изјаву да ће од сада прекинути везе са свима политичким странкама; у случају повреде биће отпуштени. — Тврди се, да је министар унутрашњих дјела одо-

брио, да се прогласи опсадно стање по потреби у вилајетима Смирне, Битоља, Косова, Јанине и Скадра. — Бивши министар Целал, валија Смирне, лишен је звања.

Цариград. 27. јула. — Сви официри у Битољу заклели су се да неће бити више инструменти ниједне политичке странке и да ће се покоравати влади у смислу устава. — Командант петнаестог кора у Солуну телеграфирао је министру војном, да је примио изјаву потписану од стране 114 официра; други дио те изјаве садржи повреду дисциплине, те је с тога командант пошао у касарну и позвавши све официре питао их, да ли дијеле идеје изнесене у изјави. Њих петнајест изјавило је да их усвајају, 53 да их усвајају с тим да их најприје одобри командант, 64 официра изјавило је да усвајају само први дио изјаве, 111 да ће једино вршити своју војничку дужност. Истрага, коју је повео инспектор друге армије Зеки паша, свршила се истим резултатом. Официри јанинске дивизије и они другог кора изјавили су да једино мисле на своју војничку дужност. — Јутрос је био јак земљотрес у 3 с. 20 м. Народ је јако преплашен. — Командант флоте, Расим паша, збачен је, а на његово мјесто постављен је Тахир бег.

СТЈЕЧАЈ

Краљевском Министарству Просвјете и Црквенијех Послова потребно је за наредну школску годину девет наставника и то:

I. за Државну Велику Гимназију на Цетињу:

1) два наставника за математику као главним предметом и физиком као споредним;

2) један наставник за српски језик с књижевношћу као главним предметом и класичном филологијом као споредним;

3) један наставник за њемачки језик с књижевношћу као главним предметом и класичном филологијом као споредним; и

4) један наставник за класичну филологију као главним предметом и славистиком као споредним.

II. за Државну Нижу Гимназију у Подгорици:

1) два наставника за српски језик уз класичне језике; и

2) један наставник за природне науке.

III. за Богословско-учитељску Школу на Цетињу:

1) један наставник за педагошке предмете.

Пријаве кандидатске примаће се до 15. августа т. г., када ће се из-

вршити избор између свијех пријављених.

Кандидати треба да су редовно свршили философски факултет, и да о томе поднесу школске квалификације, уз то и увјерење о свом владању.

Првијенство имаће они, који имају државне испите, и који су до сад служили као наставници у средњим школама.

Кандидати ће у пријави назначити, под којим се условима примају, да буду наставници у Црној Гори.

П.Бр. 2542. Из канцеларије Краљ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова. 3. јула 1912. г. Цетиње.

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење овим износи на продају један поштански аутомобил.

Пошто се исти сада налази при подгоричкој пошт.-телегр. станици, те да би га могао видјети ко би га желио купити, то ће иста станица за његову продају држати јавну листицију у својој канцеларији на дан 29. јула ов. год. од 9—12 сати прије подне.

К Бр. 9330. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 5. јула, 1912. г. Цетиње.

Цијене производа у главнијем мјестима за мјесец април 1912. године

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																													
		ВУНЕ		МАСТИ				сир	МЕСА СУВА			меса	вукла	РИБА СУВА			Риба свежа разна	МЕСО СВИЈЕЖЕ													
		опране	неопр.	свињ.	свињ.	свињ.	свињ.		свињ.	свињ.	свињ.			свињ.	свињ.	свињ.		свињ.	свињ.	свињ.	свињ.	свињ.	свињ.								
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																				
1	Цетиње	1,80	1,50	2,00	3,00	1,00	1,92	1,60	1,60	1,60	1,22	---	---	---	3,00	1,40	---	0,52	1,00	0,81	2,00	0,98	0,97	1,06	---	---	---	1,58			
2	Подгорица	---	1,10	1,60	2,65	1,00	1,60	1,15	1,30	1,50	1,00	---	---	---	2,60	1,60	---	---	0,50	0,76	0,80	0,70	0,60	0,85	---	---	---	---			
3	Никшић	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,96	---	---	---	---	---	---	---	---			
4	Бар	---	1,20	---	3,60	1,35	---	1,55	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,78	0,80	1,20	1,20	---	---	---	---	---	---			
5	Колашин	---	2,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,79	---	---	---	---	---	---	---	---			
6	Ријека	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,90	---	---	---	---	---	---	---	---			
7	Данилов-град	1,85	1,33	1,75	---	---	1,62	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---			
8	Улцињ	---	0,80	---	2,86	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---			
9	Андријевица	3,00	2,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---			
10	Вир-Пазар	1,70	1,60	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---			

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ															НА ЈЕДНОМ ЛИТРУ												
		кваса	шекер	ориз	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт	јогурт								
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																		
1	Цетиње	2,40	0,68	0,60	1,20	0,28	1,60	1,00	2,00	1,20	0,85	0,80	0,80	---	---	---	0,37	0,60	1,00	0,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2	Подгорица	2,40	0,68	0,42	1,20	0,32	1,20	0,80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,45	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Никшић	2,40	0,72	0,48	1,20	0,40	1,60	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Бар	2,08	0,65	0,44	1,16	0,33	1,92	0,80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Колашин	1,60	0,72	0,80	1,60	0,48	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Ријека	2,00	0,70	0,56	1,20	0,32	0,90	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7	Данилов-град	2,40	0,80	0,32	1,20	0,40	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
8	Улцињ	2,40	0,66	0,44	---	0,40	2,80	0,90	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
9	Андријевица	2,40	0,80	0,64	1,60	0,48	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Вир-Пазар	2,40	0,80	0,50	1,20	0,40	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА НА 100 КИЛОГРАМА																													
		У С Ј Е В И										БРАШНО		руж	ПИЋА			кукур	КЛАК												
		куку-руза	пше-нице	раки	јечма	овса	проса	хељде	ва-сула	зеће	грашак	кровац	куку-руза		пше-нице	раки	јечма		овса	проса	хељде	ва-сула	зеће	грашак	кровац	кукур	га	шени	потпо-шени		
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																				
1	Цетиње	26,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
2	Подгорица	23,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
3	Никшић	23,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
4	Бар	22,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
5	Колашин	26,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
6	Ријека	18,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
7	Данилов-град	20,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
8	Улцињ	21,50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
9	Андријевица	22,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
10	Вир-Пазар	18,50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	

Број	ВАРОШ	ПРОДАЈНА ЦИЈЕНА НА ЈЕДАН КОМАД																													
		ГОВЕДА			КОЊИ				БРАВИ			ПЕРНАД			КОЖЕ																
		голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова	голова			
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																				
1	Цетиње	101,00	164,00	25,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
2	Подгорица	135,00	110,00	17,50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
3	Никшић	130,00	120,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
4	Бар	145,00	115,00	37,50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
5	Колашин	100,00	100,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
6	Ријека	120,00	95,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
7	Данилов-град	98,50	97,50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
8	Улцињ	180,00	117,00	36,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
9	Андријевица	90,00	80,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
10	Вир-Пазар	120,00	115,00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	

Број 4297. Из Канцеларије Статистичког Одсека Краљ. Министарства Унутрашњих Дјела, Цетиње, 16. јула, 1912. год.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Подгоричког од 24. маја 1910. године, број 2043—IV—1909—313., износи се на јавну продају доле описана непокретност Стевана Б. Ивановића, из Дољана; процијењена перпера 750.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока, и то: 20. августа, 20. септембра 1912. год. и 20. јануара 1913. године, од 8 сати прије подне до 3 сахата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност реална права, или право прече купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) оранице рала $\frac{3}{4}$, са прикрајком, на које има листобера горе 3, зв. мј. «Тигларца»; граници: од истока Вуко Пуранов, од југа, запада и сјевера комун; процијењено перп. 400;

2) оранице рала $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{8}$, са 50 коријена лоза и 1 смокна, зв. мј. «Мосор»; граници: од истока Јован Пунинија, од југа Стеван Ђуричић, од запада Јазар Милутинов, од сјевера пут; процијењено перп. 350.

Број 1430—670—1909.

У Дољанима, 20. јула 1912. г.

Капетански Суд,

Р. 214, бр. 681, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Подгоричког од 24. маја 1910., број 2043—IV—1909—313., износи се на јавну продају доле описана непокретност Миље Т. Радонића, из Косора; процијењена перпера 1200.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока, и то: 20. августа, 20. септембра 1912. год. и 20. јануара 1913. године, од 8 сати прије подне до 3 сахата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност реална права, или право прече купње, да се суду пријави прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) коса ливаде $\frac{2}{4}$, са 4 листобера брањевине и једна кућа сухомећа, све у једном комаду, зв. мј. «Ограба» (Дубрана); граници: од истока Милуе Петров, од југа Милован Милов, од запада Божо Милетин, а од сјевера Радоман Стојанов; процијењено перп. 650;

2) оранице рала 1, зв. мј. «Ступ»; граници: од истока и југа Радоман Стојанов, од запада Радисав Васов, од сјевера Радисав Васов и Радона Милутинов; процијењено перп. 550.

Број 1430—670—1909.

У Дољанима, 20. јуна 1912. год.

Капетански Суд,

Р. 218, бр. 682, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Подгоричког од 24. маја 1910., број 2043—IV—1909—313., износи се на јавну продају доле описана непокретност Богдана Б. Ивановића, из Дољана; процијењена перпера 900.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока, и то: 20. августа, 20. септембра 1912. год. и 20. јануара 1913. год., од 8 сати прије подне до 3 сахата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност реална права, или права прече купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

Коса ливаде 1 и 5 $\frac{2}{4}$ мотика винограда све у једном комаду, звано мјесто «Гомлице»; граници: од истока Богдан Бошковић, од запада пут, од сјевера Милош Лукић, од југа Јевто Панковић.

Број 1430—670—1909.

У Дољанима, 20. јула 1911. г.

Капетански Суд,

Р. 182, бр. 683, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Подгоричког од 24. маја 1910., број 2043—IV—1909—313., износи се на јавну продају доле описана непокретност Божо Ј. Ивановића, из Доњег Медуна; процијењена перпера 1800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају се одређују три рока, и то: 21. августа, 21. септембра 1912. год. и 21. јануара 1913. године, од 8 сати прије подне до 3 сахата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом року хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност реална права, или право прече купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) коса ливаде 1 $\frac{1}{4}$, листобера горе 5, све у једном комаду, звано мјесто «Кодре»; граници: од истока поп Неро Ивановић, од запада пут, од сјевера комун, а од југа Спасоје Бишпијин; процијењено перпера 1000;

2) оранице рала 2, са 100 коријена лоза, звано мјесто «Донар»; граници: од истока Божо Јованов, од југа Војин Јованов, од сјевера и запада пут; процијењено перпера 800.

Број 1430—670—1908.

Дољани, 21. јула 1912. године.

Капетански Суд,

Р. 212, бр. 684, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Подгоричког од 24. маја 1910. г., број 2043—IV—1909—313., износи се на јавну продају доле описана непокретност Јане Б. Ивановић, из Дољана; процијењена перпера 1650.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока, и то: 20. августа, 20. септембра 1912. год. и 20. јануара 1913. године, од 8 сати прије подне до 3 сахата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност реална права, или право прече купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) оранице рала 2, коса ливаде 3, у једном комаду, зв. мј. «Трнови Девонића»; граници: од истока Анђа Ф. Петровић, од југа Милић Б. Ивановић, од запада комун, од сјевера Милош Велић и Милета Велић; процијењено перп. 800;

2) оранице рала 1, коса ливаде $\frac{2}{4}$, са 400 крља лозоних и 10 коријена смокава, све у једном комаду, зв. мј. «Дуг од Ружница»; граници: од истока Божо Вулев и Иван Станков, од југа Јана Ђурова, од запада и сјевера комун; процијењено перпера 850.

Број 1043—670—1909.

У Дољанима, 20. јула 1912. год.

Капетански Суд,

Р. 238, бр. 685, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Краљ. Обласног Суда Никшићког од 25. маја тек. год., оним се износи на јавну продају доле описана непокретност Новице Тановића, као презадуженог.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За коју се одређују три рока: 30. јула, 30. августа и 30. новембра 1912.

Имање је процијењено 865 перпера, а на првом року неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, на трећем року уступиће се понудноцу највише цијене.

Позивају се сви они, који имају реално право и право прече купње, да се пријаве овом суду прије истека првога рока.

Опис непокретности:

1) 3 $\frac{1}{2}$ косе ливаде у Марица Баре, граници: од истока Ристан Њешић, од југа Микаш Баранић, од запада Миливоје Крстић, од сјевера Ђока Баранић;

2) 1 комад у Љетишта, граници: од истока Марко Ђурковић и Јован Церонић, од југа Стеван Тановић и Машо Даниловић, од запада Стеван Тановић, од сјевера Шушо Даниловић;

3) 1 комад у Јувачу-до, граници: од истока Стеван Тановић, од југа цада, од запада и сјевера Марко Ђурковић;

4) 1 комад у Буљеву-поду, граници: од истока Стеван Тановић, од југа комун, од сјевера и запада цада и 1 амбар на истој;

5) 1 комад у истом мјесту, припада Новици $\frac{1}{2}$ рала неодијељено од Стена и Живка, такође у истом мјесту у доњој оградни $\frac{1}{2}$ рала неодијељено од Стевана и Живка Тановића.

Број 1488—623—1912.

У Њабљаку, 17. јула 1912. године.

Краљ. Капетански Суд,

по наредби: Милета Поповић, привремени писар.

ОБЈАВА

Потписата Општинска Управа у смислу члана 46. тач. 9. а у вези са чл. 51. закон о уређењу Варошких Општина, одржаће у недељу 22. и 29. јула т. г. јавну лиценацију радње једне двокатне општинске куће у овој вароши.

Лиценација ће се куће обдржати, како за израду темеља и зида куће, тако и за све што је у кући потребно, једном ријечу, да подузимач радње, кућу у пот-

пуном реду Управи Општине предадне према уређеном плану и постојећем уговору.

Кућа се има подићи, да буде од прилике дужине од 14 до 18 метара дужине, а 8 до 12 мет. ширине.

Подузимач је дужан поднијети гаранцију од 50% вредности подузете радње, и то, у непокретним добрима или у готовом новцу, непокретност има бити таксирана у надлежном Капетанском или Општинском Суду, које пада на терет подузимача.

Управа Општине задржаје себи право, да рад куће на дан 29. ов. мј. неће нико ме уступити ако понуђена цијена неби била за исту повољна.

Остали ближи услови као и план куће моћи ће се видјети, за вријеме: од 20. до 29. јула т. г. у канцеларији ове Управе. Број 492. ех 1912.—412.—1911.

Вир, 7. јула 1912.

Управа Општине Вар. Вира,

Предсједник

Р. 196 бр. 638 2,2 Кап. Л. Станковић.

ОБЈАВА

О отвореном стечају над имовином Луке М. Мартиновића с браћом, из Бајица, Обласни Суд на Цетињу, овим објављује свима и свакоме, кога се тиче, да је ријешенjem овог суда од 25. јуна ове године, број 3382—IV—1912—606., отворено стјечиште над цијелом покретном и непокретном имовином презадуженог Луке М. Мартиновића с браћом, из Бајица, и зато се позива сваки, кји би од Мартиновића, ма по ком праву што тражити имао, да се најдаље до 1. октобра ове године, са својим потраживањима и доказима за исто овом суду пријави.

Број 3382—IV—1912—606. Из канцеларије Обласног Суда, 25. јуна 1912. год. Цетиње. Р. 106. бр. 687, 1,1

Приватни огласи

ОБЈАВА

Уговором од 27. јула т. г., по новом склопљеном између д-ра Ботери старатеља стјечајне масе бив. трговачке фирме «Шировић и Дамјановић» у Трсту, потврђеном надлежним путем, сва потраживања масе у Црној Гори, пријешла су у власништво Djovanni Catterinuzzi трг. у Трсту, који је опет прописним пуномоћијем од 31. јула т. г., број 39509., овластио потписатог, да једино он, од сада може тражбине поменуте масе наплаћивати, чиме у исто доба, престаје даља повјера по овом послу Филипа Лукшића и адвоката Јанка Сасојевића.

Стављајући ово до знања дужницима именоване масе, исти се овим упозоравају, да исплате својих дугова маси имају искључиво њему чинити, иначе да им се ова неће признати.

Enrico Damianovich.

Р. 120, бр. 691, 1,3

І. НИКШИЋСКО ЗАНАТЛИЈСКО РАДН. УДРУЖЕЊЕ У НИКШИЋУ,

обавјештава своје чланове, да је Управни Одбор својим ријешенjem, а у смислу члана 31. др. прав. одредио да на дан 6. августа о. г., одржи парастос својој добротворки пок. Петри Крсмановић.

Позивају се чланови да у што већем броју присуствују парастосу.

Број 57. 1912—23.

У Никшићу, 16. јула 1912.

Управни Одбор,

предсједник Шћепо Кустудић.

Р. 69, бр. 665, 1,1

ПРОДАЈЕМ У БАР једну кућу на два тавана: једну појату и чардин; три рала земље под водом; разнога воћа и лоза и 75 коријена маслина. Кућа и земља налази се на дно Челуге, а маслине у Поздени бријег, 5 минута далеко од куће.

Ко жели горње имање купити, нека се пријави г. Косту Дабановићу, Стари Бар; или мени на Цетиње.

Р. 62, бр. 605, 3,3

Перо Башић.

НА ЗНАЊЕ

Част ми је јавити поштованом грађанству и г. г. мојим муштеријама, како у унутрашњости Црне Горе тако и са стране, да сам отворио у кући госп. Ђурашковића на Његушевој риви

ХОТЕЛ ИТАЛИЈА — HOTEL ITALIA

Хотел је првога реда, снабђен са изврсном кухином, разноврсним домаћим и страним пићем, собе уређене и мобилиране. Услуга брза и тачна, а цијена умјерена.

Подгорица, 1. јула 1912.

Моли за многобројну посјету:

Блажо Талијанац Biagio Soprano.

ОБЈАВА

Управа Подгоричке Општине даваће на дан 12. августа ове године, у својој канцеларији од 3—6 сати послје подне на јавној лиценацији израду зидова и бетонираних конструкција на здању «Општинског Дома».

Овим се позивају сви они, који желе лиценитрати, а који су специјално упућени, како у зидарском, тако и бетонираном раду, као и вјешти према плану израдити односно грађевину.

Лиценитанти су дужни дати кауцију у готову перп. 5000, или у непокретности 10000 перпера, судски потврђену, да је слободна од сваког дуга.

Сваки онај, који би желио лиценитрати, ближа објашњења може добити у Управи Општине сваког дана у канцеларијским часовима.

Број 406—13—912—60. Из канцеларије Управе Општине вароши Подгорице, 16. јула 1912. год. Р. 117, бр. 663, 2,3 у Подгорици.

ЈАВНА ЛИЦИТАЦИЈА

У недељу 5. августа ове године, одржаће се јавна продаја недовршеног рада школске зграде (план III-ће класе) у Биочу. Пошто је до данас само зид израђен и нешто материјала принешено, то ће се остало поменутог дана лиценитрати. Предузимач је дужан дати кауцију у готовини 1200 перпера или непокретној имовини до 2600 перпера вриједности. Ко би желио предузети рад, нека се пријави поменутог дана, а за детаљнија изјашњења може се обратити овдашњој школској управи, која ће му дати потребна објашњења.

Број 128. Из канцеларије школског одбора Биочког, 29. јуна 1912. год. Биоче. Р. 95, бр. 676, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под тешким притиском ненакнадимог губитка нашег непрежаљеног брата **Ника**, сад нас и поново нађе зао удес смрћу нашег доброг и никада незаборављеног брата, супруга, оца и ђевера

† Јока М. Вукашевића

који се послје тешког боловања пресели у вјечност 8. јула т. г., у 39. години живота.

Поводом чега за свету дужност сматрамо поднијети дубоку благодарност Њ. Кр. В. Књазу Мирку, који нас удостоји дирљивим телеграфским саучешћем.

На свадба хвала докторима Радловићу и Вукчевићу, на својском заузимању и труду.

Хвала мјесном свештенству проту Петровићу и Лековићу, који покојника опојаше и по обреду сахранили.

Доживотно хвала поручнику Радановићу с Врњинашима, као и нашим пријатељима Јовићевићима, који лично дођоше, нас утјешеше, а покојника брацки ожалише.

Вјечна хвала на послатим телеграфским учешћима: г. г. војводи Машу Ђуровићу, министру предсједнику бригадиру Мартиновићу, г-ђи Марици Радонић, бригадиру Иву и Милени Ђуровић, командирима Машану Божовићу, бригадиру сердару Кусовићу, ком. Јовици Рњезу, ком. Мргуду Јовићевићу, Милану Рамадановићу начелнику министарства, проту Бошковићу, С. Кустудићу, Новици Јововићу, Перу Јовићевићу, Андрији Мрчарици, Ст. Теодоровићу, Лабуду Ражнатовићу, Милу Вујовићу, кап. Ненезићу, Јакову Вуковићу, Тому Вујановићу, кап. Станковићу, Ђуру Роловићу, Саву Кнежевићу и Тому Павићевићу.

Особита хвала бригадиру Блажу Бошковићу, који покојника у болести походи, а приликом смрти брацки ожали и нас утјеша.

Благодаримо поштованом грађанству подгоричком, које покојника у болести походи, а приликом смрти својски ожали.

Свакоме у опште хвала, ко ма чим придонесе, те нам тешки бол олакша.

Подгорица, 16. јула 1912. г.

Ожаловљени: браћа: **Петар, Милош, Лале;** супруга **Јосе;** синови: **Ђуро, Владо;** снахе: **Ружица и Зорка.** Р. 253, бр. 667, 1,1

ЈАНВА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском велике жалости приликом смрти нашег незаборављеног оца, односно стрица, супруга, брата, свекра, ђеда и рођака

† Ника Јовова Добрковића

који се пресели у вјечност 3. јула ове године, у Бару, послје кратког, али тешког боловања у 63. години свога живота.